

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1018/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.372/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Petia Csaba ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.372/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta, a Szegedi Törvényszék 3.K.701.415/2022/9. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban megállapított tényállás szerint az osztrák állampolgárságú indítványozó 2021. július 6. napján gépjárművel belépésre jelentkezett a röszkei határátkelőhelynél. Az indítványozó a vámellenőrzést végző pénzügyőr kérdésére sem bejelentési kötelezettség alá eső árut, sem más egyebet nem jelentett be sem szóban, sem írásban. Az eljáró pénzügyőr tételes vámvizsgálat elvégzése mellett döntött, és a gépjárműben egy táskában 500 000 euró készpénzt talált. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem tett eleget az Unió területére belépő, illetőleg az Unió területét elhagyó készpénz ellenőrzését szabályozó 2018/1672 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szerinti nyilatkozattételi kötelezettségének, ezért őt az elsőfokon eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Csongrád-Csanád Megyei Adó- és Vámigazgatósága az Unió területére belépő, illetve az Unió területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről és az 1889/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2018/1672 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2021. évi XLI. törvény (a

továbbiakban: Készpénztv.) 10. § (1) bekezdés c) pontja alapján 88 385 000 forint készpénzellenőrzési bírság megfizetésére kötelezte.

- [3] 1.2. Az indítványozó a Készpénztv. 11. § (1) bekezdése alapján méltányossági kérelmet terjesztett elő az elsőfokú hatóságnál, kérve, hogy az eljáró hatóság a kiszabott bírságösszeget a Készpénztv. 11. § (4) bekezdése alapján 50%-kal mérsékelje, kérelméhez pedig több, állítása szerint a készpénz eredetét igazoló dokumentumot is csatolt. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Csongrád-Csanád Megyei Adó- és Vámigazgatósága 2512082407/2021/NAV számú határozatával a méltányossági kérelmet elutasította. A határozat rendelkező része szerint az indítványozó által becsatolt dokumentumok nem tartalmaznak olyan tényt, adatot, amely a be nem jelentett készpénz eredetét hitelt érdemlően igazolja, illetőleg a benyújtott okiratok nem feleltek meg a Készpénztv. 11. § (2) bekezdés a) és b) pontja rendelkezéseinek sem (azaz nem minősültek közokiratnak vagy teljes bizonyító erejű magánokiratnak).
- [4] 1.3. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága 4187662038 ügyszámú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat szerint az elsőfokú hatóság (szemben az indítványozó álláspontjával) nem kizárólag azt rögzítette, hogy a méltányossági kérelem mellékleteként becsatolt dokumentumok nem felelnek meg a Készpénztv. szerinti formai követelményeknek, hanem egyfelől azt, hogy ezek a dokumentumok nem minősülnek közokiratnak vagy teljes bizonyító erejű magánokiratnak, másfelől pedig azt, hogy az okiratok pedig a tartalmuk alapján sem alapozzák meg a méltányossági kérelem pozitív elbírálását. Az indítványozó fellebbezésében azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú hatóság nem bocsátott ki hiánypótlási felhívást, tételesen megjelölve, hogy a méltányossági kérelem mely hiányait hogyan kellene pótolni. A másodfokú hatóság álláspontja szerint ugyanakkor a bizonyítékok szolgáltatásának kötelezettsége (a méltányossági eljárás jellegéből adódóan) az indítványozót terhelte, a Készpénztv. pedig egyébként sem teszi lehetővé a méltányossági kérelem elbírálása során hiánypótlási felhívás kibocsátását. A másodfokú hatóság végezetül azt is rögzítette, hogy a kiszabott bírságösszeg (szemben az indítványozó álláspontjával) éppen a 2017. január 1. napja óta létező méltányossági eljárás jogintézményére tekintettel teljesíti az arányosság követelményét, különös tekintettel arra is, hogy a Rendelet 14. cikke értelmében az egyes tagállamok által meghatározott szankcióknak nem csupán arányosnak, hanem egyben hatékonyaknak és visszatartó erejűeknek is kell lenniük.
- [5] 1.4. A határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő, melyben elsődlegesen a határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését és az alperes hatóság új eljárásra kötelezését, másodlagosan pedig a határozat megváltoztatását kérte. A Szegedi Törvényszék 3.K.700.415/2022/9. számú, 2022. június 9. napján kelt ítéletében az indítványozó keresetét elutasította. Az ítélet szerint

a Kúria gyakorlata egységes abban a kérdésben, hogy a kérelemre induló hatósági eljárásokban a hatóságnak a kérelmet az abban foglalt tartalommal és indokok alapján kell elbírálnia, ezért nem kérhető számon a hatóságon a bizonyítás hiánya, a tényállás tisztázatlansága (Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [65]), illetőleg a hiánypótlás elmaradása. Jelen esetben ez annál is inkább igaz, mert a Készpénztv. 11. § (2) bekezdése kifejezetten úgy fogalmaz, hogy „a kérelemben ismertetni kell minden olyan tényt, adat, okiratot, amely a be nem jelentett készpénz eredetét hitelt érdemlően igazolja.” A bíróság kiemelte: „a hatóság nem tudhatja, hogy a felperesnek milyen bizonyítékok állnak a rendelkezésére a készpénz eredete vonatkozásában, ezért a kérelme pozitív elbírálásához szükséges okiratok körének tételes és adekvát megjelölését elvárni irreális. Erre tekintettel a méltányossági kérelem hiányosságáról nem beszélhetünk, így hiánypótlási felhívás kibocsátása szóba sem kerülhet.” (Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [72]) Figyelemmel a közigazgatási perrendtartás szabályaira, a bíróság az indítványozó által tett bizonyítási indítványokat (tekintettel arra, hogy az indítványozó főszabály szerint csak a megelőző közigazgatási eljárásban már értékelt tényekre, körülményekre hivatkozhat a keresetében) elutasította. Azáltal pedig, hogy a német anyanyelvű indítványozó a tárgyaláson csupán a jelenlétét (és nem pedig a személyes nyilatkozattételi szándékát) jelezte, személyes meghallgatása nem volt szükséges, a tárgyaláson pedig jogi képviselővel járt el, ezért a Szegedi Törvényszék úgy határozott, hogy a tárgyaláson tolmács jelenlétéről nem gondoskodik, külön kiemelve, hogy ez jelen esetben miért nem vezet az indítványozó anyanyelv használatához való jogának sérelméhez (Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [102]). A bíróság végezetül azt is megállapította, hogy az indítványozó által becsatolt okiratok tartalmuk alapján sem külön-külön, sem együttesen nem alkalmasak a készpénz eredetének hitelt érdemlő igazolására (Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [125]). Figyelemmel arra, hogy a közigazgatási per tárgya nem a kiszabott készpénzellenőrzési bírság jogszerűségének megítélése volt, ezért a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ebben a perben a készpénzellenőrzési bírság arányosságát már nem vizsgálhatja, és így a Szegedi Törvényszék előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését sem tartotta indokoltnak (Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [128]).

- [6] 1.5. Az ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az alperesi határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését, új eljárás lefolytatását és az elsőfokú hatóság új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.372/2022/6. számú, 2023. január 19. napján kelt ítéletével a Szegedi Törvényszék ítéletét a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta. Az indítványozó anyanyelvhasználati jogának sérelmével kapcsolatosan a Kúria azt rögzítette, hogy miután az indítványozó

egyetlen olyan tényre vagy körülményre sem hivatkozott, amely a megelőző (a készpénzellenőrzési bírság kiszabására vezető) eljárásban feltárt tényeken, körülményeken változtathatott volna, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó személyes meghallgatása nem volt szükséges, az indítványozónak nem kellett a tárgyaláson személyesen megjelennie, így pedig az anyanyelv használatához fűződő joga sem sérült a tolmácsolás elmaradása miatt (Kúria ítélete, Indokolás [31]). A Kúria azt is megállapította, hogy a készpénzellenőrzési bírság összege korábban már rögzült, a bírság arányosságát vitató felülvizsgálati kérelem ezért nem alkalmas a méltányossági kérelem elbírálásával kapcsolatos eljárásban született ítélet megalapozottságának vizsgálatára (Kúria ítélete, Indokolás [32]). A Kúria kiemelte, hogy a méltányossági kérelem körében ugyan elviekben lehetséges a hiánypótlás, az azonban csak a hatóság előtt ismert hiányosságok körében értelmezhető, a Készpénzvtv. 11. § (2) bekezdése azonban kifejezetten a kérelem benyújtójának bizonyítási kötelezettségét szabályozza (Kúria ítélete, Indokolás [35]). A Kúria végezetül azt is megállapította, hogy az indítványozó által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás megindításának feltételei jelen esetben nem teljesülnek: a kérdések azon része, amelyek a készpénzellenőrzési bírság arányosságával kapcsolatosak, a méltányossági kérelem elbírálása során nem relevánsak, a bizonyítékok értékelésének módjára vonatkozóan pedig az Európai Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel (Kúria ítélete, Indokolás [39]-[40]).

- [7] 1.6. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Kfv.I.35.372/2022/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Törvényszék 3.K.700.415/2022/9. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, az E) cikk (1)–(3) bekezdéseit és a 28. cikket, az alábbiak szerint.
- [8] A B) cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó azért állítja, mert álláspontja szerint a Rendelet vonatkozó rendelkezéseivel összefüggésben szükségessé vált volna az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése, különös figyelemmel arra a kérdésre, hogy a Készpénzvtv. szerinti, mérlegelés nélküli fix szankció teljesíti-e a Rendeletből fakadó követelményeket, azonban az eljáró bíróságok ezen kötelezettségüket elmulasztották.
- [9] A XV. cikk (2) bekezdése azért sérült az alkotmányjogi panasz szerint, mert a Szegedi Törvényszék nem biztosította, hogy a tárgyalás során elhangzottak a tárgyaláson egyébként jelen levő indítványozó számára lefordításra kerüljenek, és szükség esetén az indítványozó nyilatkozatot tegyen. Figyelemmel az indítványozó állampolgárságára, a Szegedi Törvényszék ezen döntése az alkotmányjogi panasz szerint nyelv alapján történő különbségtételt valósított meg. A XV. cikk (2)

bekezdésével összefüggésben az indítványozó arra is utalt, hogy „a nyelvhasználat jogának érvényesülése a tisztességes eljárás alapvető feltétele”.

- [10] A XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme azért következett be az indítványozó szerint, mert az elsőfokú hatóság az indítványozó méltányossági kérelmét formai okokból utasította el, miközben formai hiányosságok esetén hiánypótlást kellett volna az eljáró hatóságnak kibocsátania.
- [11] A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére az indítványozó külön indokolást nem adott elő. A XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog az alkotmányjogi panasz szerint részben azért sérült, mert a másodfokú hatóság a fellebbezéshez való jogot kiüresítette, és nem biztosított az indítványozó számára hatékony jogorvoslatot. Ugyancsak a jogorvoslathoz való jog sérelmét eredményezi a panasz szerint, hogy a Kúria ítéletében azt rögzítette, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 44. §-a szerinti hiánypótlási felhívásnak az indítványozó ügyében nem volt helye, mely jogértelmezés az indítványozó jogorvoslathoz való jogának a kiüresítését eredményezte.
- [12] Az Alaptörvény E) cikk (1)–(3) bekezdéseinek állított sérelme körében az indítványozó arra utalt, hogy a Kúria nem adott érdemi indokolást arra, hogy miért nem kezdeményez előzetes döntéshozatali eljárást, különös figyelemmel a készpénzellenőrzési bírság összegének arányosságára. Az alkotmányjogi panasz szerint „az indítványozó számos más Alaptörvényben foglalt jogának megsértésével együttesen kíván az E) cikk megsértésére hivatkozni”, anélkül azonban, hogy megjelölte volna, hogy melyek ezek az Alaptörvényben biztosított jogok (alkotmányjogi panasz, 16. oldal).
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként az Alaptörvény 28. cikkét is megjelöli, ám a panasz erre vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2023. február 28. napján vette át, mely végzés átvételéhez képest az alkotmányjogi panasz határidőben, 2023. április 28. napján került előterjesztésre. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője a meghatalmazását csatolta.
- [16] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz előterjesztésére valamely, az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jog sérelme esetén van lehetőség. Az Alkotmánybíróság következetes

gyakorlata szerint az Alaptörvény E) cikk (1)–(3) bekezdései és 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot {az E) cikk (1)–(3) bekezdéseire lásd például: 3260/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [11]; a 28. cikkre lásd például: 3393/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}, ami jelen ügyben ugyancsak nem teljesült. Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemekben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja törvényi követelményét.

- [17] 2.3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt akkor fogadhatja be, ha az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz egyáltalán nem tartalmaz indokolást az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmére vonatkozóan, ekként a panasz ebben az elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja követelményét.
- [18] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem követelményét az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben teljesíti.
- [19] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] 2.4.1. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg, figyelemmel részben a panasz tartalmára, részben pedig az Alkotmánybíróság hátrányos megkülönböztetés tilalmával, tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal és hatékony jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos kimunkált esetjogára.
- [21] 2.4.2. Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem

jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3535/2023. (XII. 4.) AB végzés, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogszabályok értelmezése alapvetően az egyedi ügyekben eljáró hatóságok és bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. E körben ugyanakkor az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni {lásd például: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [27]}.

[22] 2.4.3. A fentiek figyelembevételével az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó mind az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével, mind a XXIV. cikk (1) bekezdésével, mind pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben olyan szakjogi-törvényértelmezési kérdésekben vitatta az eljáró hatóságok, illetve bíróságok álláspontját, melyek felülbírálata az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.

[23] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét azért állítja, mert a bíróság nem biztosította az indítványozó számára a tárgyaláson elhangzottak tolmácsolását, valamint az anyanyelven történő hozzászólás lehetőségét. Jelen esetben, az indítványozó álláspontjával ellentétben, mind a Szegedi Törvényszék (különösen Indokolás [102]), mind pedig a Kúria (különösen Indokolás [30]–[31]) részletes indokát adta annak, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó bírósági eljárás során az indítványozó személyes meghallgatása miért nem volt szükséges és egyben lehetséges, és ezáltal pedig az alkotmányjogi panaszra okot adó egyedi ügyben végeredményben miért nem sérültek az indítványozó anyanyelv használatához fűződő jogai. A Kúria ítéletében kifejezetten azt rögzítette, hogy „a jogi képviselővel eljáró felperesnek nem kellett a bíróság előtt személyesen megjelenni”

(Kúria ítélete, Indokolás [31]), mely állítást az indítványozó alkotmányjogi panaszában vitatott (alkotmányjogi panasz [30]–[31] pontok), azonban állítását semmilyen formában nem valószínűsítette. Az Abtv. 52. § (6) bekezdése értelmében ugyanakkor az indítványozó kötelezettsége, hogy az Alkotmánybíróság részére megküldje azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják, melynek hiányában az Alkotmánybíróság nem látott okot arra, hogy a Kúria ítéletének azon részletesen indokolt megállapítását, miszerint az indítványozónak nem kellett az elsőfokú bíróság előtt személyesen megjelennie, megkérdőjelezze. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 61. § (1) bekezdése értelmében a bíróság tolmácsot, illetve fordítót rendel ki, ha a 113. §-ban foglalt jogok érvényesülése érdekében vagy egyébként a Pp. nyelvhasználattal kapcsolatos rendelkezése érdekében szükséges. Amennyiben a magyar nyelvet nem ismerő fél személyes részvétele a tárgyaláson akár a Pp. vagy más jogszabály, akár a bíróság döntése következtében kötelező, a tolmács, illetőleg fordító kirendelése a nyelvhasználati jogok maradéktalan érvényesítése és ezáltal a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülése érdekében minden esetben szükséges, mely kötelezettség elmulasztása az eljárásjogi szabály megsértése mellett felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét is. Az Alkotmánybíróság e körben ugyanakkor arra is utal, hogy a bírósági eljárásban az anyanyelv használata jogának sérelme az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint alapvetően nem a XV. cikk (2) bekezdése, hanem a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét eredményezheti.

[24] Jelen esetben azonban, figyelemmel arra, hogy maga az indítványozó sem jelölt meg sem a bírósági eljárás során, sem pedig az alkotmányjogi panaszában egyetlen olyan tényt vagy körülményt sem, amelyre vonatkozóan az indítványozónak nyilatkozatot kellett volna tennie, a Szegedi Törvényszék pedig ítéletében részletesen indokolta, hogy az indítványozó személyes meghallgatása a jelen ügy egyedi körülményeire tekintettel miért volt szükségtelen, mely érvelést a Kúria is megerősítette indokolásában, az indítványozó pedig ezzel ellentétes előadását nem valószínűsítette, ezért az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében a XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[25] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az elsőfokú hatóság az indítványozó méltányossági kérelmét pusztán formai okból utasította el, hiánypótlás kibocsátása nélkül. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érvével összefüggésben rögzíti, hogy (az indítványozó által előadottakkal ellentétben) már az elsőfokú hatóság határozata is elvégezte az indítványozó által becsatolt dokumentumok tartalmi vizsgálatát is (lásd különösen a határozat rendelkező részét és indokolásának 4-5. oldalait), melyet a másodfokú hatóság határozata is kifejezetten megerősít (lásd különösen a határozat 5. oldalát).

Annak megítélése pedig, hogy az indítványozó által becsatolt dokumentumok tartalmuk alapján megalapozzák-e a méltányossági kérelem pozitív elbírálását, az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső tényállás-megállapítási és bizonyíték-értékelési kérdés. Az alkotmányjogi panasz ezért ebben az elemében sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert a másodfokú hatóság lényegét tekintve kiüresítette az indítványozó jogorvoslathoz való jogát, a Kúria pedig téves jogértelmezéssel jutott arra a következtetésre, hogy az Ákr. 44. §-a nem alkalmazható a Készpénztv. hatálya alá tartozó méltányossági eljárás eseteiben. Az Alkotmánybíróság kiemeli: a jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3101/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [31]}. A jogorvoslathoz való jogból ugyanakkor nem vezethető le a jogorvoslati kérelem indítványozó számára pozitívan történő elbírálásának kötelezettsége {lásd például: 3123/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [16]}. E körben az Alkotmánybíróság végezetül arra is utal, hogy következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslati lehetőségre {3105/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [19]}. Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható, hogy az indítványozó élhetett, és élt is a jogorvoslathoz való jogával az elsőfokú hatóság határozatával szemben, a másodfokú hatóság hatásköre pedig kiterjedt az elsőfokú hatóság által elkövetett esetleges jogsértések orvoslására. Az a tény, hogy a másodfokú hatóság nem osztotta az indítványozó fellebbezésében foglalt álláspontot, még önmagában nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érvelésének helytállóságától vagy helytelenségétől. A Kúria ítéletével összefüggésben pedig (mely a fentiek szerint egyébként is kívül esik a jogorvoslathoz való jog védelmi körén) az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az indítványozó álláspontjával ellentétben a Kúria ítéletében részletesen indokolta, hogy nem általában, hanem kifejezetten a tényállás-tisztázás körébe eső eljárási cselekmények esetében (mint amilyen a jelen alkotmányjogi panaszra okot adó eset is volt) miért nincs helye hiánypótlási felhívás kibocsátásának (Kúria ítélete, Indokolás [35]). Az alkotmányjogi panasz ezért a jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[27] 3. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

[28] 4. Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ.) 267. cikke értelmében az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a Szerződések értelmezése, illetőleg az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése kérdésében. Az Európai Unió Bírósága gyakorlatában a tagállami alkotmánybíróságok jogosultak előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére, és az Alkotmánybíróság pedig korábban már maga is úgy foglalt állást, hogy az Alaptörvényből „levezethető az Alkotmánybíróság előzetes döntéshozatali eljárás-kezdeményezési jogosultsága is” {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [26]}. Maga az EUMSZ. 267. cikke rögzíti ugyanakkor, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének egyik feltétele az, hogy az eljáró bíróság úgy ítélje meg, hogy „ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére”. Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz visszautasításáról határozott, a visszautasítás jelen végzésben megjelölt indokai pedig teljes mértékben függetlenek voltak a Szerződések értelmezésétől, illetőleg az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényességétől és értelmezésétől, ezért az indítványozó által megválaszolni kért kérdések eldöntése az Alkotmánybíróság döntésének meghozatalához nyilvánvalóan nem voltak szükségesek. Az Alkotmánybíróság ezért azt állapította meg, hogy jelen ügyben nem teljesültek az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének EUMSZ. 267. cikkében rögzített feltételei.

Budapest, 2024. február 6.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró